

ROBERT FRESK —

DEN HÄNGIVNE GUDSARBETAREN

AV GÖSTA BJERMQVIST

En sommardag 1863 promenerar den unge Robert Fresk omkring i vår lilla stad Östersund. Han är en yngling på 25 år och har varit anställd i en affär redan som tjugoföråring. Han går förbi en lokal, där stadspredikanten J A I Sundelin leder en andaktstund. Det är fullsatt, fönstren står öppna för att bereda församlingen litet svalka. Fresk är väl ingen särskilt flitig kyrkogångare, men av ren nyfikenhet stannar han vid ett av de öppna fönstren för att lyssna en stund. Sundelin talar över liknelsen om "Skatten i åkern". Det gör han på ett sådant sätt, att Fresk blir helt fascinerad. "Jag måste veta mer om Jesus", tänker han och uppsöker följande dag stans bokhandel. Där erbjuder man honom den nyligen utkomna boken Jesu liv av den franske religionshistorikern Ernst Renan. Det är verkligen ingen uppbyggelsebok, och Fresk har inte förutsättningar att tillgodogöra sig bokens utläggningar. Den svarar inte heller på hans djupaste frågor. Här är det fråga om en ung man som anar, att livet har en djupdimension och att den Herre, som Sundelin så övertygande talat om, är svaret på varje människas innersta frågor. Fresk har helt enkelt blivit gripen av den väckelsens vind, som sedan ett par decennier dragit fram över vårt land och nu nådde de jämtländska bygderna. Sundelin, som slutade som en framstående prästman i Jönköping, vistades i Östersund ett enda år. Verkningarna av hans prästgärning var mycket stora och kan spåras i de jämtländska bygderna ännu i denna dag. Det är ett djärvt påstående, men eftersom han lyckades fånga in Robert Fresk och några andra unga män i en kamratkrets, som redan den 16 juni 1864 bildade Jämtlands läns missionsförening, är denna bedömning inte alltför djärv. Andeliv föder nytt andeliv.

Robert Fresk

Märklig brevsamling

Under mina över 40 år i Östersunds församling har jag lärt känna många intressanta människor. Dessutom många som varit ett stöd och en hjälp i mitt arbete. Men Robert Fresk tillhör de allra intressantaste. D v s jag har ju aldrig träffat honom personligen. Han dog vid 51 års ålder 1889. Han var länge bara ett namn för mig, men på Anders Lundvalls inrådan har jag tagit del av den märkliga freskska brevsamlingen på landsarkivet. 20 000 brev är där fint och systematiskt ordnade. Så har jag blivit bekant med Fresk. Det är brev ställda till den alltmer framgångsrika affärsmannen, bankdirektören och rådmannen men först och sist den väckelsegripne, hängivne gudsarbetaren, lekmannen Robert Fresk, en kyrkobroder långt innan den nyare tidens kyrkobroder fanns som organisation. I den mån som brev, ställda till en person, kan avslöja hans läggning, intresseriktning och livsmål, framstår

och kom med i missionsföreningen befästes vänskapen, och den andliga gemenskapen, som ju också omfattade Fresk, resulterade så småningom i ett företag, som bar spår av den tidens sociala ansvar. Ordet diakoni är kanske mera på sin plats, även om det då inte var på allas läppar. Evangeliet skapar ansvarskänsla för de svaga. Det fanns barn i det dåtida svenska samhället, som löpte uppenbara risker för vanvård. Hasselberg köpte en tomt ovanför sitt bostadshus (nuvarande hotell Standards fastighet). Han donerade också timmer på villkor att i den övre våningen skulle inredas en samlingsal för bönesammanskomster. Från 1873 har sålunda Barnhemsalen fungerat. Det var den tidens församlingshem. Många östersundbor kan erinra sig konfirmationsläsningen i denna sal. Där fick också en kolportörskola sina lokaler. Det var ingen måtta på initiativen, och marknadsföring var heller ingen okänd företeelse även om namnet inte fanns. En tidskrift "Nytt och gammalt" såg dagens ljus 1877 och överlevde i tre år.

Där kan man läsa om evangelisationsverket i länet och få inblickar i Barnhemmets skötsel och ekonomi.

Gåvor in natura — mjöl och socker bl a — och kollektor från hela länet är noggrant redovisade. Man blir imponerad. När pengarna inte räckte till, fanns ju alltid Fresk och hans hjälpande hand.

Barnhusbyggnaden såldes 1920 till Östersunds stad, men barnhemsverksamheten fortsatte i en byggnad på andra sidan Storsjön. Den där inköpta fastigheten i Böle har under senaste året kommit till god användning. Stiftelsen Jämtlands läns barnhem har där byggt en stuga som tjänar som utflyktsmål för en annan grupp av våra barn nämligen de utvecklingsstörda, som från Sollidenhemmet behöver få göra utflykter till en annan miljö. Allt detta har varit möjligt tack vare de insatser som en gång gjordes av Robert Fresk och hans vänner. Men det finns också andra förgreningar av den tidens väckelse. Det är sådant som ger oss mod att tro på den goda viljans existens. □